

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 654/2022-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpenej Mgr. Gabrielou Novákovou, advokátkou, A. H. Škultétyho 5, Veľký Krtíš, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 11 CoP 255/2021 z 23. augusta 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 CoP 255/2021 z 23. augusta 2022 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Sťažovateľka navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého rozsudku a pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci: Sťažovateľka vystupovala ako účastníčka v konaní o rozvod manželstva a úpravu výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode vedenom na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) a iniciovanom návrhom [REDACTED] za účasti dvoch maloletých detí. Okresný súd rozsudkom č. k. 20 P 52/2020-329 z 27. mája 2021 výrokom I manželstvo účastníkov rozviedol, výrokom II zveril maloleté deti na čas po rozvode do osobnej starostlivosti sťažovateľky, výrokmi III a IV určil výšku vyživovacej povinnosti na obe maloleté deti v sume po 1 000 eur mesačne na každé dieťa, z toho suma 500 eur predstavuje bežné výživné a suma 500 eur je určená na tvorbu úspor. Výrokom V bola matke uložená povinnosť zriadiť osobitné účty pre účely tvorby úspor, výrokom VI na žiadosť rodičov ostal styk neupravený,

výrokom VII uložil otcovi maloletých povinnosť prispievať na školský poplatok a výrokom VIII vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

3. Rozsudok okresného súdu napadla sťažovateľka odvolaním. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu v časti výrokov I, II, III, IV, V, VI a v závislom výroku VIII, výrok VII zrušil s odôvodnením, že návrh na uloženie povinnosti otcovi hradiť školné poplatky nebol podaný ani jedným z účastníkom konania, tento výrok je navyše z dôvodu jeho neurčitosti nevykonateľný.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka proti napadnutému rozsudku krajského súdu argumentuje:

a) Už okresný súd nevykonal sťažovateľkou navrhované dôkazy na účely preukázania skutočného príjmu otca pri určovaní výšky výživného, okresný súd ustálil len tzv. potenciálny mesačný príjem v sume 10 000 eur, čím porušil právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie. V tomto type konaní patriacich do kategórie mimosporových konaní má konajúci súd zisťovať skutočný stav veci, aplikujúc princíp materiálnej pravdy.

b) Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je nepresvedčivé, arbitrárne a nezaručujúce požiadavku ústavnosti súdneho rozhodnutia a porušujúce práva sťažovateľky zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

c) Krajský súd spoločne s okresným súdom sa odklonili od bežnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov, ktoré pri určovaní výšky výživného posudzujú možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodiča, ktorý nemá deti vo svojej starostlivosti. Všeobecné súdy nesprávnym spôsobom aplikovali nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 650/15, ktorý pri správnej aplikácii podporuje námietky sťažovateľky o potrebe zistiť skutočný stav veci. Uvedeným došlo aj k porušeniu princípu právnej istoty a princípu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý je podľa sťažovateľky nepresvedčivý a arbitrárny, zasahuje do právnej istoty sťažovateľky a je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou všeobecných súdov.

6. Ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovateľka nenapadla rozsudok krajského súdu dovolaním, pričom podľa názoru ústavného súdu podanie dovolania predstavuje v prípade sťažovateľky účinný a dostupný prostriedok nápravy, podanie dovolania nie je zo zákona vylúčené, a to s poukazom na § 76 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je, a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. Sťažovateľka napáda rozsudok krajského súdu v časti určenia vyživovacej povinnosti pre maloleté deti, teda v tomto prípade podanie dovolania nie je vylúčené. Rovnako možno konštatovať, že

podanie dovolania nevyučuje ani § 419 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

7. Z princípu subsidiarity (čl. 127 ústavy), ktorým sa konanie pred ústavným súdom riadi, vyplýva, že konanie pred ústavným súdom predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 5/2013).

8. Vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu základných práv a slobôd a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, je jednou z podmienok prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda aj podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom [§ 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. V prípade jej nesplnenia platí, že ústavná sťažnosť je neprípustná. Výnimkou z tohto pravidla je situácia, keď sťažovateľ preukáže, že právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Dôkazné bremeno pri preukazovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa je na sťažovateľovi. Ako už bolo naznačené, podmienkou toho, aby ústavný súd pristúpil k meritórnemu prejednaniu ústavnej sťažnosti, je vyčerpanie dostupných prostriedkov nápravy, ktorých uplatnenie sťažovateľovi právny poriadok priznáva. V civilnom mimosporovom konaní je to aj podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 419 a nasl. CSP, a to za situácie, že tento opravný prostriedok je účinný na ochranu sťažovateľom označených práv (I. ÚS 47/2020, III. ÚS 35/2019, I. ÚS 69/2019, III. ÚS 19/2019, I. ÚS 146/2018).

9. Obsah námietok formulovaných sťažovateľkou spočíva v namietaní nevykonania navrhovaných dôkazov, nerešpektovaní zásady materiálnej pravdy uplatňovanej v mimosporových konaniach, arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku, ako aj v odklone od postupu zisťovania majetkových pomerov v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe súdov, v porušení právnej istoty s následkom porušenia jej práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* [odmietnutia spravodlivosti (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017)]. Pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce

z čl. 46 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (IV. ÚS 314/2020).

11. Ústavný súd dodáva, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti sama tvrdila, že podanie dovolania nie je prípustné, pričom neuviedla, z akých dôvodov dospela k uvedenému záveru. Možno preto konštatovať, že sťažovateľka nepreukázala, že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa a v okolnostiach jej prípadu neprichádzal do úvahy ani prípadný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

12. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní rozhodol, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť pre jej neprípustnosť v zmysle § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších jej návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu